

Norsk jus-strid om krigen er en krig

Ifølge Justisdepartementet er krigen i Kosovo ikke en krig, men en «freds- og tvangsoperasjon». Generaladvokaten mener lovtolkningen er «lite heldig».

PER ANDERS
JOHANSEN

Det er full sprik om hvordan den norske deltagelsen i NATOs aksjon mot Jugoslavia skal fortolkes rettslig. Mens forsvarsminister Eldbjørg Løwer mener «norske militære mannskaper er i strid», fastholder Justisdepartementet at de deltar i en «freds- og tvangsoperasjon».

Nå reagerer Generaladvokaten etter at Justisdepartementet har slått fast at norske soldater som deltar i NATOs bombeaksjoner mot Jugoslavia, ikke er «på krigsfot». Etter en lengre vurdering av krigens rettslige sider, har medarbeiderne til justisminister Odd Einar Dørum kommet til at krigstidsbestemmelsene ikke skal gjelde for norske mannskaper som deltar i NATOs aksjoner.

Det betyr at soldatene hverken kan straffes for brudd på krigens folkerett eller andre overtramp som forbindes med krigen i Kosovo.

-Lite heldig

I en henvendelse til både Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet karakteriserer generaladvokat Arne Willy Dahl Justisde-

partementets lovtolkning som «lite heldig».

-I verste fall kan man skaffe seg et forklaringsproblem dersom man har avskåret seg fra å foreta en passende straffeforfølgning av eget personell, skriver generaladvokat Arne Willy Dahl.

Krig og fred

Bak den juridiske diskusjonen ligger meget vanskelige og prinsipielle spørsmål om denne typen militære aksjoner. Så lenge Regjeringen holder fast ved at de norske militære mannskaperne formelt sett ikke er i strid eller på krigsfot, trer nemlig heller ikke krigstidsbestemmelsene i kraft. Dermed gjelder for eksempel ikke de norske militære reglene som følger opp Genève-konvensjonen.

Mannskapene kan heller ikke stilles for krigsrett eller straffeforfølges for andre overgrep som forbindes med krigføring.

Krigsfangestatus

Generaladvokaten peker også på at saken berører spørsmålet om hvilken status norske soldater skal ha dersom de eventuelt blir tatt til fange. NATO forlangte at de tre amerikanske fangene som nylig slapp fri, skulle behandles som krigsfanger.

-Regelverket har en viss indre logikk som kommer i ulage dersom man på den ene side vil hevde at eget personell har krav på krigsfangestatus dersom de blir tatt til fange, og på den annen side ikke vil bringe i anvendelse de bestemmelser som er skreddersydd for å håndheve våre egne korresponderende forpliktelser, skriver generaladvokaten.